

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Гуманітарно-педагогічний факультет

Кафедра міжнародних відносин і суспільних наук

**Методичні рекомендації до написання курсових робіт
зі спеціальності**

***«МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ, СУСПІЛЬНІ
КОМУНІКАЦІЇ ТА РЕГІОНАЛЬНІ СТУДІЇ»***

Київ – 2020

УДК 327.94 (100) (075.8)

Методичні рекомендації укладені у відповідності з новими навчальними планами та програмами гуманітарно-педагогічного факультету Національного університету біоресурсів і природокористування України, що затверджені для спеціальності «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії», а також повністю враховує вимоги модульно-рейтингової системи навчання студентів та компетентнісного підходу.

Рекомендовано до видання вченою радою гуманітарно-педагогічного факультету Національного університету біоресурсів і природокористування України (протокол № 3 від 23.11. 2020 р.).

Рецензенти:

Ладиченко Тетяна Вячеславівна, кандидат історичних наук, професор, завідувач кафедри методики навчання суспільних дисциплін та гендерної освіти Національного педагогічного університету ім. М.П. Драгоманова

Білан Сергій Олексійович, доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри міжнародних відносин і суспільних наук Національного університету біоресурсів і природокористування України

Упорядники: канд. іст. наук, доц. **Кравченко Наталія Борисівна**, канд. політ. наук, доц. **Грушецький Богдан Павлович**, канд. політ. наук, доц. **Оснач Олексій Михайлович**

Навчально-методичне видання Сучасні тенденції міжнародних відносин для підготовки бакалаврів галузі знань 29 – «Міжнародні відносини» спеціальності 291- «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» у вищих закладах освіти

Упорядники: КРАВЧЕНКО Наталія Борисівна
ГРУШЕЦЬКИЙ Богдан Павлович
ОСНАЧ Олексій Михайлович

ЗМІСТ

Загальні положення.....	4
Структура курсової роботи	5
Вимоги до змісту структурних частин курсової роботи..	5
Етапи написання курсової роботи	7
Загальні вимоги до оформлення тексту курсової роботи.....	9
Правила комп'ютерного набору	10
Нумерація	11
Оформлення таблиць	12
Цитування та посилання на використані джерела.....	12
Оформлення списку використаної літератури.....	13
Оформлення додатків.....	13
Порядок захисту курсової роботи.....	14
Критерії оцінювання курсових робіт.....	14
Тематика курсових робіт.....	16
Додатки.....	26

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Курсова робота є одним з перших самостійних наукових досліджень, які виконують студенти-міжнародники гуманітарно-педагогічного факультету згідно з навчальним планом. Тематика курсових робіт відповідає напрямам досліджень кафедри міжнародних відносин і суспільних наук.

Тему дослідження студент обирає самостійно із запропонованого переліку або пропонує свою. Проте тему курсової роботи обов'язково необхідно узгодити з науковим керівником. Написання курсової роботи вимагає дотримання чітких правил. При виборі теми дослідження варто уникати довгої назви (не більше дев'яти слів) чи надто складних термінів. Тема курсової роботи не повинна починатись такими словами: проблема, дослідження, деякі шляхи, деякі питання, деякі проблеми, до питання тощо.

Перш ніж визначитись з темою дослідження, необхідно ознайомитись з наявною науковою літературою, з'ясувати рівень наукового опрацювання обраної тематики. Обравши тему курсової роботи, студент опрацьовує літературу (першоджерела, монографії, посібники тощо).

Потім студент складає план дослідження і узгоджує його з науковим керівником. Курсова робота повинна мати логічний, доказовий, аргументований характер і містити поглиблений аналіз досліджуваної теми. Курсову роботу необхідно належно оформити і подати на кафедру в термін, передбачений графіком навчального процесу.

Курсова робота, яка є плагіатом, не відповідає вимогам щодо змісту та оформлення, написана без дотримання затвердженого плану, не містить елементів наукової новизни, обґрунтованих висновків, а також не має рецензії наукового керівника, до захисту не допускається. **Обсяг основного тексту курсової роботи 30-35 сторінок комп'ютерного набору.**

СТРУКТУРА КУРСОВОЇ РОБОТИ

Курсова робота має чітку структуру, кожен з елементів якої подається у сталому порядку та є обов'язковим.

Курсова робота складається з таких частин:

- титульний аркуш;
- зміст (план);
- вступ;
- основна частина (складається з кількох розділів, кожен з яких містить підрозділи);
- висновки;
- список використаних джерел (перелік посилань); – додатки (за необхідності).

ВИМОГИ ДО ЗМІСТУ СТРУКТУРНИХ ЧАСТИН КУРСОВОЇ РОБОТИ

Титульний аркуш має єдиний стандарт і містить такі дані:

- назва навчального закладу;
- назва інституту (факультету)
- назва кафедри;
- тема курсової роботи;
- номер групи, прізвище, ініціали студента;
- наукове звання, посада, прізвище та ініціали наукового керівника;
- місто і рік виконання кваліфікаційної роботи (Див. Додаток 1).

Зміст (план) розташовують безпосередньо після титульного аркуша, починаючи з нової сторінки. До змісту входять такі пункти: вступ, послідовно перераховані назви всіх розділів та підрозділів, висновки, список використаної літератури, додатки (якщо вони є). Навпроти кожного із пунктів проставляють номери сторінок, які містять початок вищевказаних складових частин роботи (Див. Додаток 2).

У вступі студент розкриває сутність і стан дослідження певної проблеми (перераховує те, що вже зроблено у висвітленні досліджуваної проблеми іншими авторами), обґрунтовує необхідність дослідження обраної теми, тобто її актуальність. Саме у вступі формулюють мету (яка тісно пов'язана з назвою дослідження) та основні завдання курсової роботи, а також вказують предмет, об'єкт і методи дослідження. Завдання мають конкретизувати основну мету

курсової роботи, а їх формулювання повинно відповідати назвам основних розділів, їх послідовності. У вступі необхідно вказати на методи, якими послуговувався студент у процесі написання курсової роботи.

Структура вступу повинна бути такою:

- актуальність обраної для дослідження теми;
- мета курсової роботи;
- завдання роботи;
- об'єкт і предмет дослідження;
- огляд джерел та літератури;
- методи дослідження (Див. Додаток 3).

Рекомендований обсяг вступу – 2-3 сторінки.

Основна частина дослідження складається з 3 і більше розділів та, за потреби, кількох підрозділів; розділи та підрозділи повинні бути приблизно однакового обсягу. Кожен підрозділ повинен завершуватися лаконічним підсумком. Кожний розділ повинен закінчуватись висновками до нього (2-3 абзаци). Виділяти окремим підзаголовком «Висновки до першого (другого, третього) розділу» не потрібно, можна просто виділити ці слова в тексті за допомогою напівжирного шрифту, курсиву (Див. Додаток 4).

В основній частині доцільно проаналізувати сучасний стан вивчення обраної теми (проблеми, ідеї тощо), її розробленість і популярність у літературних розвідках. Автор курсової роботи повинен розглянути основні концепції та підходи у вивченні теми, порівняти їх, визначивши спільне та відмінне у них. У курсовій роботі автор обґрунтовує та обстоює власну позицію, бачення обраної проблеми, вказує на можливі способи її вирішення.

У курсовій роботі при аналізі тих чи інших трактувань і положень автор повинен підтверджувати їх цитатами. Посилання на літературу в тексті подають за таким зразком: [5, с. 87], де 5 – номер джерела за списком літератури, 87 – сторінка. Посилання на декілька джерел одночасно подають таким чином: [3; 5; 7] або [3, с. 145; 5, с. 25; 7, с. 348].

Курсову роботу завершують загальними висновками. Висновки до курсової роботи можна оформити у вигляді чітких тез, що стосуються розділів роботи. У висновках наводять оцінку одержаних результатів роботи відповідно до завдань дослідження, вказаних у вступі. Висновки повинні бути стислими і ґрунтовними. Рекомендований обсяг висновків – 2-3 сторінки (Див. Додаток 5).

Список використаної літератури, тобто джерел, на які автор посилається в основній частині курсової роботи, подають в

алфавітному порядку (не менше 25 опрацьованих джерел) після висновків, починаючи з нової сторінки. У відповідних місцях основного тексту курсової роботи мають бути посилання на джерела. (Див. Додаток б).

Додатки до курсової роботи роблять за потреби, якщо у роботі необхідно навести подробиці дослідження. У додатки можна вмістити додаткову інформацію (хронологічні таблиці, біографічні відомості, порівняльні таблиці); ілюстрації (фото сторінки з рукопису міжнародного документу, фото титульної сторінки документу тощо). Варто пам'ятати, що додатки не є обов'язковим елементом курсової роботи, а їх використання без потреби може перевантажити текст роботи, знизивши якість її виконання. У додатки не можна вміщувати ту інформацію чи ілюстративні матеріали, які не містять елементів новизни і є загальновідомими. Додатки повинні відповідати змісту роботи, можуть містити оригінальне схематичне зображення змісту, діаграми тощо.

ЕТАПИ НАПИСАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Починаючи роботу над написанням курсової роботи, студент повинен розподілити свій час та спланувати його. Для оптимізації виконання дослідження варто скласти чіткий план роботи та графік консультацій з науковим керівником.

Як правило, дослідження обраної теми складається з п'яти етапів.

Перший етап складається з вибору теми та обґрунтування її актуальності, визначення об'єкта, предмета й мети дослідження, підготовки плану курсової роботи.

Тема наукового дослідження є складовою частиною певної проблеми. Тематику курсових робіт розробляє та затверджує кафедра української літератури.

Актуальність теми дослідження зумовлюється теоретичними й емпіричними пізнавальними завданнями дисципліни, необхідністю розширення парадигми знань про окремі літературні явища або процеси, потребою їх поглибленого вивчення, незавершеністю опрацювання окремих аспектів відповідної наукової проблеми.

Мета дослідження – це визначення автором своєї евристичної стратегії в отриманні нових знань про об'єкт та предмет дослідження, усвідомлений образ очікуваного результату, на досягнення якого спрямована діяльність дослідника. Мета спрямовує дослідницьку діяльність та визначає можливі засоби її досягнення через формування завдань дослідження.

Не можна формулювати мету як дослідження..., вивчення..., оскільки таке визначення мети вказує на засіб, але не спосіб її досягнення. Мета дослідження може бути пов'язана, зокрема, з формулюванням наукових завдань, які належить вирішити; з обґрунтуванням можливості виявлення нових ознак загального або часткового характеру, певних конкретних фактів, що аналізуються, а також структури їхньої організації; з визначенням певних теоретико-методологічних моделей дослідження, застосування яких забезпечує вирішення обраних теоретичних і практичних наукових завдань.

Завдання дослідження – відповідно до загальної мети необхідно чітко визначити етапи наукового пошуку для її досягнення. Передусім слід сформулювати завдання, пов'язані з виявленням найсуттєвіших ознак та внутрішньої структури об'єкта і предмета дослідження. Завданнями курсової роботи з сучасних тенденцій міжнародних відносин можуть бути, зокрема, такі: виявлення сутності окремих понять, явищ, процесів, визначення параметрів та рівнів їх функціонування, принципів інтерпретації тощо. Увесь комплекс завдань – це алгоритм безпосередньої загальної моделі дослідження, зумовлений логікою етапів конкретного наукового пошуку. У курсовій роботі має бути 3 і більше завдання.

Підсумком курсової роботи є досягнення мети та реалізація завдань дослідження. Результати цього необхідно відобразити у висновках.

Об'єктом дослідження є процес або явище, яке породжує проблемну ситуацію й обирається для наукового пошуку. Об'єкт дослідження – це вся сукупність зв'язків, відношень різних теоретичних аспектів міжнародних відносин, які слугують джерелом необхідної для дослідника інформації.

Предмет дослідження міститься в межах об'єкта і визначає тему курсового дослідження. Предметом дослідження є тільки ті суттєві зв'язки та відношення, які підлягають безпосередньому вивченню в кожній окремій курсовій роботі. В об'єкті дослідження визначена загальна сфера наукового пошуку, у предмета дослідження чітко виокремлюється явище, етап чи процес, які будуть проаналізовані у курсовій роботі. Окреслення предмета дослідження слід розуміти як виокремлення параметрів певного «ракурсу» наукового пошуку у визначенні основних компонентів характеристики об'єкта дослідження. Отже, об'єкт і предмет дослідження співвідносяться між собою як загальне і часткове, тобто предмет дослідження є більш вузьким, ніж його об'єкт.

Другий етап передбачає визначення теоретичної основи

дослідження. Перш за все курсова робота повинна базуватися на опрацюванні різноманітної наукової літератури з теми дослідження.

На другому етапі дослідження студент працює з різноманітними бібліотечними фондами, підшукуючи літературу для дослідження, тобто здійснює бібліографічний пошук.

Для складання бібліографії (список літератури, використаної у курсовій роботі) за темою наукової роботи студент використовує фонди бібліотеки: систематичні каталоги, в яких назви творів розташовані за галузями знань; алфавітні каталоги, в яких картки розташовані в алфавітному порядку за прізвищами авторів; предметні каталоги, що містять назви творів з конкретних проблем і спеціальностей, а також різноманітні бібліографічні довідкові видання (покажчики за окремими темами і розділами), посилання в підручниках, монографіях, енциклопедичних словниках, періодичній літературі та ін. Роботу з літературою варто починати з книг, потім переходити до статей, спочатку опрацьовувати вітчизняні джерела, після цього – наукові праці зарубіжних авторів. Для підбору періодичної літератури слід звернутися до покажчиків статей, опублікованих протягом календарного року і розміщених у кінці останнього номера журналу за кожен рік видання.

На третьому етапі на основі аналізу літератури з обраної теми потрібно скласти чіткий план дослідження, обрати методи та визначити методичку дослідження (як, в який спосіб проводити дослідження). Важливо відзначити, що методи дослідження обирають з урахуванням специфіки завдань, які поставив перед собою дослідник.

Четвертий етап передбачає обробку та аналіз результатів дослідження, написання курсової роботи, формулювання висновків і рекомендацій за результатами дослідження.

П'ятий етап – оформлення остаточного тексту курсової роботи і підготовка до захисту.

ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ ТЕКСТУ КУРСОВИХ РОБІТ

Назва роботи повинна бути по можливості короткою, не носити оцінкових тверджень, відповідати обраній спеціальності та суті вирішуваної наукової проблеми, вказувати на мету дослідження і його завершеність.

Курсову роботу виконують державною мовою.

При написанні роботи обов'язково посилатися на авторів і

літературу, з якої запозичено матеріали або окремі результати. Використання в роботі запозиченого матеріалу без посилання на автора не допускається.

У роботі необхідно стисло, логічно й аргументовано викладати зміст і результати дослідження, уникати загальних слів, бездоказових тверджень, тавтології. Обсяг основного тексту (тобто обсяг всієї роботи без списку використаних джерел і додатків, титульної сторінки і плану роботи) курсової роботи становить 30-35 сторінок.

ПРАВИЛА КОМП'ЮТЕРНОГО НАБОРУ ТЕКСТУ

Курсову роботу друкують за допомогою комп'ютерного набору на білому папері формату А4 (210x297 мм). Шрифт друку повинен бути чітким, стрічка – чорного кольору середньої жирності. Щільність тексту роботи повинна бути однаковою. Перенесення слів у тексті не допускається.

Текст з лексичними та орфографічними помилками є неприпустимим. Текст роботи необхідно друкувати з одного боку аркуша, залишаючи поля таких розмірів: ліве – 30 мм, праве – 20 мм, верхнє – 20 мм, нижнє – 20 мм.

Основні вимоги до комп'ютерного набору тексту реферату, курсової роботи:

- текстовий редактор – WORD;
- гарнітура шрифту – Times New Roman, вирівнювання – по ширині;
- кегель шрифту (розмір) – 14;
- кількість символів у рядку – не менше 60;
- абзац – 1,2-1,27 см;
- міжрядковий інтервал – полуторний;
- кількість рядків на сторінці – до 30;
- назви структурних частин роботи: ЗМІСТ, ВСТУП, РОЗДІЛ, ВИСНОВКИ, СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ, ДОДАТКИ друкують великими літерами симетрично до тексту (шрифт – 14 жирний), вирівнюючи по центру;
- усі названі структурні частини роботи слід починати з нової сторінки;
- новий підрозділ друкується з тієї ж сторінки, на якій закінчився попередній, відступ між підрозділами – два полуторних інтервали;
- заголовки підрозділів друкують маленькими літерами, крім першої – великої, з абзацного відступу, шрифт – 14 жирний. Крапку в кінці заголовка не ставлять. Відстань між заголовком розділу та

заголовком підрозділу – два полуторних інтервали;

– використовувані в роботі списки повинні бути виконані в одному стилі по всьому тексту (наприклад, всі списки з нумерацією 1), 2) ... або всі списки з маркуванням –);

– в роботі дозволяється виділяти важливий текст таким чином: *напівжирний*, *курсив*, *напівжирний курсив* або підкреслений – але виділення по всьому тексту повинні бути виконані в одному стилі. Не допускається виділяти частину тексту за допомогою інших шрифтів, крім Times New Roman, іншого розміру, крім 14, іншого інтервалу тощо;

– використовувані в роботі лапки мають бути одного стилю: «» Аналогічно є вимога і до стилю апострофів: ’ – однаково по всьому тексту;

– зазначаючи в тексті роботи прізвища та ініціали дослідників, необхідно дотримуватись одного стилю: Капітоненко М. Г., Требін М. П. або М. Г. Капітоненко, М. П. Требін, або М. Капітоненко, М. Требін. Між прізвищем та ініціалами (слідкуючи, щоб вони лишились в один рядок) необхідно використовувати нерозривний пробіл (стандартне сполучення клавіш «Shift – Ctrl – Пробіл»);

– не допускається розташування заголовку підрозділу внизу сторінки, якщо під ним не вміщується щонайменше два рядки – у такому разі назву підрозділу разом із текстом переносять на наступну сторінку;

– не можна починати абзац внизу сторінки, якщо на ній поміститься тільки один рядок з нього – в такому разі слід переносити весь абзац на наступну сторінку. Аналогічно не можна переносити один рядок з абзацу на наступну сторінку.

НУМЕРАЦІЯ

Нумерацію сторінок подають арабськими цифрами без знака № у правому верхньому куті. Крапка після номеру сторінки не ставиться. Нумерують всі аркуші, у тому числі додатки. На титульній сторінці номер не ставлять. Нумерацію починають з другої сторінки (на якій вміщено зміст) з цифри «2».

Зміст, вступ, висновки, список використаної літератури не мають порядкових номерів. У тексті кваліфікаційної роботи номер розділу ставлять після слова «РОЗДІЛ», після номера крапку не ставлять, потім з нового рядка друкують заголовок розділу.

Підрозділи нумерують у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера

підрозділу, між якими ставлять крапку. В кінці номера підрозділу повинна стояти крапка, наприклад: 2.3. – третій підрозділ другого розділу. Потім у того ж рядка друкують заголовок підрозділу.

ОФОРМЛЕННЯ ТАБЛИЦЬ

Таблиці нумерують послідовно (за винятком тих, що розміщені в додатках) у межах розділу. У правому верхньому куті розміщують слово «Таблиця» із зазначенням її номера, наприклад: Таблиця 3. Кожна таблиця повинна мати назву, яку розміщують над таблицею і друкують по центру сторінки симетрично до тексту. Назву і слово «Таблиця» починають з великої літери. У разі перенесення таблиці на іншу сторінку над подальшими частинами пишуть: «Продовження табл. 3».

Таблицю розміщують після першого згадування про неї в тексті. У тексті повинна бути вказівка на таблицю, наприклад: «... основні події життя і творчості письменника наведено в таблиці 3». Таблицю розміщують таким чином, щоб її можна було читати без повороту переплетеного блоку роботи або з поворотом за годинниковою стрілкою.

ЦИТУВАННЯ ТА ПОСИЛАННЯ НА ВИКОРИСТАНІ ДЖЕРЕЛА

При написанні курсової роботи студент повинен давати посилання на джерела, матеріали або окремі результати досліджень, на ідеях та висновках яких відбувалось вивчення теми курсової роботи. Такі посилання дають змогу відшукати використане у роботі джерело і перевірити достовірність цитування. Якщо було використано відомості, матеріали з монографій, оглядових статей, інших джерел з великою кількістю сторінок, тоді у посиланні необхідно точно вказати номери сторінок, ілюстрацій, таблиць з джерела, на яке зроблено посилання у роботі. Приклад: Цитата в тексті:

«До більш сучасних методик належить індекс комплексної національної могутності – комплексний індикатор сили, який бере до уваги можливості країн у сфері економіки, військових справ, науки і технологій, освіти, а також володіння природними ресурсами та вплив держави» [12, с. 218].

Відповідне подання у списку літератури:

12.Капітоненко М. Теорія міжнародних відносин. Чернівці: Книги – ХХІ, 2019. 272 с.

ОФОРМЛЕННЯ СПИСКУ ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Відомості про джерела і літературу, які включені до списку, необхідно подавати згідно з вимогами державного стандарту з обов'язковим наведенням прізвищ авторів, назви праці, міста і року видання, видавництва і кількості сторінок. Список складають в алфавітному порядку (Див. Додаток 6).

Зверніть увагу на такі моменти:

1. При посиланні на книгу в списку використаних джерел вказують загальну кількість сторінок. При посиланні на частину книги чи статтю в збірці вказують номери сторінок, на яких починається і закінчується стаття.

2. Якщо у літературного джерела один автор, то його прізвище вказують перед назвою, якщо два і більше – після назви. Якщо у джерела п'ять і більше авторів, після назви вказують тільки три перших прізвища з уточненням «та ін.».

3. Якщо прізвища авторів вказують перед назвою роботи, то ініціали зазначають після них (Капітоненко М. Г. Назва ...). Якщо ж спочатку вказують назву джерела, то ініціали зазначають перед прізвищем автора (Назва / М. Г. Капітоненко).

4. Обов'язково необхідно вказувати не тільки місце видання, а й видавництво. 5. Місце видання пишуть повністю (Запоріжжя, Донецьк, Львів, Чернівці, Відень тощо), за винятком столиць держав: К. (Київ), М. (Москва), Л. або СПб. (Ленінград, або Санкт-Петербург), N.Y. (Нью-Йорк), Л. (Лондон), Р. (Париж).

ОФОРМЛЕННЯ ДОДАТКІВ

Додатки оформлюють як продовження роботи на наступних її сторінках після списку використаної літератури.Dodatki слід позначати послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер Г, Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ъ, наприклад: «Додаток А», «Додаток Б» і т. д.

Кожний такий додаток повинен починатися з нової сторінки. Додаток повинен мати заголовок, надрукований угорі малими літерами з першої великої симетрично зліва відносно тексту сторінки. Зліва над заголовком малими літерами з першої великої друкується «Додаток» і велика літера, що позначає додаток. Сторінки з додатками нумерують, але їх не враховують до загального обсягу роботи, наприклад, робота може містити 22 сторінки основного тексту і 3 сторінки додатків, але

обсяг курсової роботи буде 22 сторінки, а не 25.

ПОРЯДОК ЗАХИСТУ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Курсові роботи, які за висновком наукового керівника заслуговують на позитивну оцінку, рекомендують до захисту. Роботи, які за попередньою оцінкою наукового керівника не мають підстав для позитивної оцінки, до захисту не допускають і передають студенту для подальшого доопрацювання. Захист курсової роботи відбувається на відкритому науковому семінарі. На семінарі повинні бути присутні усі студенти, які пишуть курсову роботу з дисципліни, наукові керівники курсових робіт. На захист курсових робіт також можуть бути запрошені декан факультету, завідувач кафедри, викладачі кафедри міжнародних відносин і суспільних наук, куратор групи.

Кожен студент, автор курсової роботи, виголошує доповідь за основними результатами дослідження. Під час доповіді студент називає тему дослідження, розкриває її актуальність, вказує мету, завдання, об'єкт, предмет, методiku дослідження, дає загальну характеристику роботи (структура роботи: вступ, кількість розділів, висновки, додатки; повний обсяг роботи у сторінках, кількість позицій у списку використаної літератури, зокрема іноземними мовами тощо), стисло викладає основний зміст курсової роботи за розділами. Особливу увагу при цьому необхідно звернути на ту дослідницьку частину курсової роботи, яка містить власні спостереження, а також результати виконання дослідницького завдання. Виступ завершується формулюванням висновків. Обсяг тексту доповіді має відповідати 5-7 хвилинам виступу. Після доповіді присутні на семінарі можуть задати питання з теми курсової роботи доповідачеві. Відповіді студента мають бути конкретними, аргументованими і короткими. Після відповідей студента на запитання науковий керівник оголошує оцінку за виконану ним курсову роботу.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ КУРСОВИХ РОБІТ

Курсова робота повинна засвідчити, що студент уміє здійснювати самостійний науковий пошук, зіставляти та аналізувати певні літературні явища та проблеми.

У процесі виконання курсової роботи студент відповідно до кваліфікаційних вимог повинен виявити:

– ґрунтовні знання теорії, історії та сучасних тенденцій міжнародних відносин, які залучені до дослідження;

– вміння добирати, систематизувати та обробляти інформацію відповідно до мети та завдань дослідження;

– вміння робити обґрунтовані висновки та окреслювати перспективи подальших наукових розвідок в обраному для дослідження напрямку;

– вміння визначати і пояснювати причинно-наслідкові зв'язки процесів та явищ в сучасних міжнародних відносинах.

Курсова робота оцінюється за 100-бальною шкалою. Диференціювання оцінки за національною шкалою відбувається наступним чином:

Оцінка національна	Рейтинг здобувача вищої освіти, бали
Відмінно	90-100
Добре	74-89
Задовільно	60-73
Незадовільно	0-59

При визначенні оцінки за курсову роботу враховують низку важливих показників, а саме:

- актуальність обраної теми курсової роботи;
- чіткість формулювання мети і завдань дослідження;
- структура і логіка побудови змісту роботи;
- якість теоретико-методологічного аналізу проблеми;
- наявність огляду наукових джерел;
- правильність і повнота виконання поставлених завдань;
- правомірність одержаних результатів;
- змістовність зроблених узагальнень і висновків;
- дотримання чинних вимог до оформлення роботи;
- змістовність доповіді студента про основні результати дослідження;
- правильність та чіткість відповідей на запитання присутніх на захисті курсової роботи викладачів, які є членами кафедри міжнародних відносин і суспільних наук.

ТЕМАТИКА КУРСОВИХ РОБІТ

2й курс

1. Віденська і Версальсько-Вашингтонська системи міжнародних відносин: порівняльний аналіз.
2. Подолання ізоляціонізму в США у 1930-1941 рр.: передумови, фактори, наслідки.
3. «Ідеальний» дипломат і політик-миротворець в уявленнях громадської думки епохи 1920-х-1930-х рр.
4. Система колективної безпеки і «Мюнхенська» політика європейських держав.
5. Дипломатична боротьба на Паризькій мирній конференції 1919-1920 рр.
6. Вашингтонська конференція та американські інтереси на Тихому океані у 1920-х рр.
7. США і європейський «пацифізм»: Ліга Націй і пакт Бріана-Келлога.
8. Політика ««доброго сусіда» в Латинській Америці.
9. Зовнішньополітичні протиріччя всередині американської еліти у 1930-х рр.: інтернаціоналісти та ізоляціоністи.
10. Тегеранська конференція і причини радянсько-американського зближення.
США і питання Об'єднаних Націй.
11. Американські плани післявоєнного перебудови світу на Ялтинській конференції.
12. Потсдамська конференція і зміна американських зовнішньополітичних пріоритетів.
13. Відмова Берліна продовжити «договір перестраховки» та її вплив на російсько-німецькі відносини в кінці 1880-х - початку 1890-х рр.
14. Місія Столетова-Кауфмана в Кабул і друга англо-афганська війна (1878-1880 рр.).
15. Англо-французька експансія в Африці і Троїстий союз (1882 р.).
16. Дипломатичне листування Миколи II і Вільгельма II напередодні Першої світової війни.
17. Ізоляціонізм і партійно-політична боротьба в США навколо ратифікації Версальського договору.
18. Франція і російсько-німецький договір в Рапалло (Квітень 1922).
19. Місія Булліта в Москву (Березень 1919 р.).
20. Еволюція радянської концепції колективної безпеки в Європі (1930-і рр.).

21. Позиція західних держав з питання про італійську агресію проти Ефіопії (1935 р.).
22. Британія і французька окупація Рура (1923 р.).
23. Проблема Данцінга в німецько-польських відносинах (1938-1939 рр.).
24. Тристоронні радянсько-франко-Британські переговори в Москві (липень-серпень 1939 р.) і німецька дипломатія.
25. Проблема Іранського Азербайджану і радянсько-британські відносини в 1920-1925 рр.
26. Проблема обмеження морських озброєнь в американо-японських відносинах 1930-х рр.
27. На шляху до «Сталевого Пакту»: німецько-італійські відносини наприкінці 1930-х рр.
28. СРСР, Німеччина і Троїстий пакт (вересень - грудень 1940 р.). Радянський Союз і переговори в Бреттон-Вудс (1944-1945 рр.).
29. Проблема відкриття другого фронту на Тегеранській конференції (листопад - грудень 1943 р.).
30. Можливість сепаратного радянсько-німецького миру в планах японської дипломатії (1942-1945 рр.).
31. «Польське питання» у відносинах між США і СРСР (квітень - серпень 1945 р.).
32. Роль трьох великих держав у війні за незалежність Греції 1821-32 рр.
33. Підписання Японією Берлінського пакту: причини, передумови, реалізація.
34. Зовнішньополітична діяльність Сардинського королівства під час Рейнської кризи 1840 р.
35. Зовнішньополітична діяльність Першої Мексиканської республіки 1824-1830 рр.
36. Російсько-австрійські відносини напередодні російсько-турецької війни 1877-1878 рр.
37. Зовнішня політика нейтральних держав Європи в роки Другої світової війни.
38. Протистояння пацифізму і милітаризму на світовій арені у 1918-1939 рр.
39. Севрський мирний договір 1920 р.: дипломатична історія.
40. Пакт про нейтралітет 1941 р. між СРСР і Японією: дипломатична історія.
41. Роль Балканської Антанти 1934р. У Південно-Східній Європі.
42. Китайська республіка у міжнародних відносинах (1927-1937 рр.).
43. Зовнішня політика Абіссинії (Ефіопії) у 1920-х і 30-х рр.

44. Дипломатія Австрійської імперії в рамках Священного союзу.
45. «Східне питання» у зовнішній політиці Російської імперії (1826-1856 рр.).
46. Роль дипломатії О. Горчакова у скасуванні положень Паризького трактату (1870-1871 рр.)
47. Дипломатія О. фон Бісмарка напередодні франко-пруської війни 1870-1871 рр.
48. Дипломатія Норвегії в рамках унії зі Швецією (1814-1905 рр.)
49. Колоніальна політика Німеччини та Італії в кінці ХІХ - початку ХХ ст.: порівняльний аналіз.
50. Трансваальська криза 1895-1896 рр. і позиція Німеччини. Зовнішня політика Балканських країн в останній чверті ХІХ – початку ХХ ст.: порівняльний аналіз.
51. Роль Великобританії у формуванні Антанти.
52. Дипломатія Росії в контексті Віденського конгресу 1815 р.
53. Характеристика балансу інтересів і сил в Європі напередодні Першої світової війни.
54. Британсько-німецькі відносини в кінці ХІХ і початку ХХ ст.
55. Зовнішньополітична стратегія Франції в першій половині ХІХ ст.: етапи розвитку.
56. Місце Липневої і Лютневої революцій у Франції в подоланні режимів реставрації в Європі.
57. Вплив європейських «синхронних революцій» ХІХ століття на дипломатичну діяльність.
58. Французька дипломатія напередодні Першої світової війни.
59. Російсько-пруські відносини після Кримської війни.
60. Формування національних держав у Європі як реалізація ідей Вестфальської та Віденської систем міжнародних відносин.
61. Становлення Третьої Республіки у Франції: ідеї, політика, зовнішньополітична діяльність.
62. Вікторіанська епоха в Британії в контексті зовнішньополітичного розвитку країни.
63. Підсумки об'єднання Німеччини у 19 ст.: співвідношення внутрішніх та міжнародних факторів.
64. Підсумки об'єднання Італії: внутрішні чинники і вплив на європейську політику.
65. Британсько-німецькі протиріччя в кінці ХІХ-початку ХХ ст.
66. Зовнішня політика Нідерландів ХІХ-початку ХХ ст. крізь призму голландської національної ідентичності.
67. Вплив Ватикану на формування політики європейських держав (кінець ХІХ-початок ХХ ст.).

68. Особливості лібералізму у Великобританії: підходи лібералів і консерваторів до питань зовнішньої політики у XIX ст.
69. Дипломатична активність навколо американо-мексиканської війни 1846-1848 рр.
70. Японо-китайська війна 1894-1895 рр.; дипломатичний аспект.
71. Колоніальний режим Великобританії в Китаї в XIX столітті: причини, наслідки та результати.
72. Формування союзу Росії і Франції в першій половині 1890-х років: причини, напрямки та наслідки.
73. Рух за мир в США і Великобританії у 1815-1913 рр.
74. Відносини США і Великобританії в першій половині XIX ст.
75. Дипломатія США за президентства Авраама Лінкольна.
76. Дипломатія південної Конфедерації під час Громадянської війни 1861-1865 рр.
77. Відносини США та Великобританії в роки Громадянської війни в Північній Америці.
78. Розвиток відносин США та Іспанії у 1898-1914 рр.
79. «Східне питання» в політиці Великобританії після Віденського Конгресу.
80. Італійська дипломатія в період між двома світовими війнами.
81. Французька дипломатія в період існування Версальсько-Вашингтонської системи міжнародних відносин.
82. Міжнародні відносини в регіоні Центрально-Східної та Південно-Східної Європи в 1920-1930-ті рр.: порівняльний аналіз.
83. Рух «4 травня» і японо-китайські відносини першої третини XX ст.
Айгунський і Тяньцзінський російсько-китайські договори.
84. Англо-французькі протиріччя в міжвоєнний період в контексті еволюції Версальсько-Вашингтонської системи (1918-1939 рр.).
85. Післявоєнний устрій Європи в баченні Вудро Вільсона (1917-1919 рр.).
86. Зовнішньополітичні аспекти утворення Турецької республіки (1919-1924 рр.).
87. Зовнішня політика Бельгії в періоди правління Леопольда I і Леопольда II: порівняльний аналіз.
88. Колоніальна політика Бельгії в Африці з середини XIX ст. по 1939 р.
89. Зовнішня політика Португалії в період диктатури Салазара до 1939 р.
90. Зовнішньополітична діяльність Люксембургу у XIX-му - 1й третині XX ст.

91. Зовнішня політика Швейцарії у 1815-1918 рр.
92. Зовнішньополітична діяльність Латвії, Литви та Естонії у 1920-1939 рр.: порівняльний аналіз.
93. Зовнішня політика ірландської держави у 1922-1939 рр.
94. Зовнішня політика королівства Сіам (Таїланду) у 1815-1939 рр.
95. Зовнішня політика Ірану/Персії у 1815-1939 рр.
96. Зовнішня політика Бразилії в періоди імперії та Першої республіки: порівняльний аналіз.
97. Дипломатія Сардинського королівства в першій половині ХІХ ст.
98. Франко-італійські відносини 1880-1914 рр.
99. Британська політика щодо Південної Африки у 1880-1914 рр.
100. Балканський півострів як арена дипломатичного протистояння військово-політичних коаліцій у 1890-1914 рр.
101. Дипломатична активність навколо рухів проти британського панування над Індією у 1920-1939 рр.
102. Еволюція далекосхідної політики Великобританії у 1919-1939 рр.
103. Єгипет у системі міжнародних відносин 2-ї половини ХІХ ст.
104. Особливості британської дипломатії під час Паризької мирної конференції 1919 р.
105. Зовнішня політика Японії 2-ї половини 1930х рр.
106. Зовнішньополітична діяльність афганської держави у 1920-1939 рр.
107. Еволюція політики Великобританії щодо своїх домініонів та протекторатів у 1900-1939 рр.
108. Американо-російські відносини в період правління Миколи ІІ.
109. Еволюція зовнішньої політики Данії з 1848 по 1939 рр.
110. Еволюція колоніальної політики Нідерландів з 1815 по 1939 рр.
111. Британсько-японські відносини у 1902-1921 рр.
112. Система мандатного управління близькосхідними територіями у 1922-1939 рр.

3й курс

1. Багатополярність як нова геополітична модель світу.
2. Глобалізація як провідна тенденція сучасного світового розвитку.
3. Концепція «воріт в глобальний світ».
4. Міжнародне співробітництво у боротьбі з міжнародним тероризмом.
5. Світовий тероризм: витоки, суть, характерні особливості, форми і прояви.

6. Фрагментація міжнародних відносин.
7. Тенденція до зміни у змісті загроз міжнародному миру і розширення поняття безпеки.
8. Гібридна війна як новітній конфлікт і як форма глобального протистояння.
9. Ключові аспекти змін у змісті загроз міжнародному миру і розширення поняття безпеки.
10. Проблеми регіональної безпеки.
11. Гібридна війна як протистояння існуючому світовому порядку.
12. Інформатизація як новітня детермінанта міжнародних відносин.
13. Тенденції до інтеграції та дезінтеграції міжнародних відносин.
14. Україна в сучасному полярному світі.
15. Роль і місце України в боротьбі з міжнародним тероризмом.
16. Глобалізація вищої освіти: тенденції і прояви.
17. Вплив глобалізації на функціонування національної держави.
18. Україна в глобалізаційних процесах.
19. Фрагментація безпекового простору Європейського континенту.
20. Політика Кремля - фрагментація України.
21. Національна та міжнародна безпека: традиційні та нові загрози.
22. Загострення локальних конфліктів.
23. Україна у сфері дії нових безпекових загроз.
24. Гібридна війна як основна форма російсько-українського конфлікту.
25. Інформаційно-психологічні війни.
26. Україна в сучасному міжнародному інформаційному просторі.
27. Причини сучасних дезінтеграційних процесів: досвід ЄС. Суперечливі наслідки дезінтеграції.
28. Україна в сучасних інтеграційних та дезінтеграційних процесах.
29. Тенденція до змін у характері відносин між телуро- і таласократичними силами в світі після завершення «холодної війни».
30. Тенденція до закріплення нових елементів у правилах поведінки між державами в межах сучасного міжнародного порядку.
31. Тенденція до розширення складу і зростанням багатоманітності політичних акторів.

32. Спрямованість до перетворення світового міжнародного порядку в «постамериканський світ».
33. Тенденція до демократизації міжнародних відносин.
34. Тенденція до утвердження новітніх сучасних механізмів регулювання міжнародного порядку.
35. Особливості і тенденції розвитку сучасних міжнародних відносин.
36. Сучасна система міжнародних відносин.
37. Тенденції розвитку сучасних міжнародних відносин.
38. Формування зовнішньої політики України в системі сучасних міжнародних відносин.
39. Тенденції розвитку сучасного світового політичного процесу та їх вплив на формування безпекової політики України.
40. Геополітичні процеси сучасності та їх вплив на міжнародну безпеку.
41. Безпекова політика України у контексті сучасного світового політичного процесу.
42. Система міжнародної безпеки на сучасному етапі.
43. Участь України у системі міжнародної безпеки на сучасному етапі її трансформації.
44. Підходи міжнародних організацій до врегулювання кризових ситуацій.
45. Міжнародні організації у протидії гібридній агресії Російської Федерації проти України.
46. Особливості діяльності міжнародних організацій пострадянського простору та участь у них України.
47. Формування двосторонніх відносин України з державами пострадянського простору.
48. Основні тенденції в українсько-російських відносинах.
49. Українсько-російські відносини до 2014 року.
50. Зовнішньополітичні аспекти російської агресії.
51. Європейська інтеграція та євроатлантичне співробітництво України.
52. Україна в інтеграційних процесах сучасності.
53. Сутність і зміст інтеграційних процесів у світі.
54. Інтеграційні процеси сучасності та участь у них України.
55. Європейський Союз та інтеграційні процеси в Європі.
56. Європейський Союз як провідна міжнародна організація.
57. Розширення Європейського Союзу: критерії і процедура набуття членства.
58. Сучасний стан взаємовідносин України із Європейським

- Союзом.
59. Курс на європейську інтеграцію як зовнішньополітичний пріоритет України.
 60. Угода про асоціацію між Україною та Європейським Союзом.
 61. Перспективи європейської інтеграції України. .
 62. Основні напрями співробітництва України з Європейським Союзом.
 63. Внутрішні і зовнішні фактори реалізації курсу України на європейську інтеграцію.
 64. Сутність спільної зовнішньої політики та політики безпеки Європейського Союзу.
 65. Правова основа, цілі, принципи та види зовнішньої політики Європейського Союзу.
 66. Перспективи розвитку зовнішньополітичної доктрини Європейського Союзу
 67. Співробітництво з Європейським Союзом у військовій сфері в умовах агресії Російської Федерації проти України.
 68. Спільна політика безпеки та оборони Європейського Союзу.
 69. Особливості співробітництва з Європейським Союзом у військовій сфері з урахуванням подій на Сході України та у Криму.
 70. Організація Північноатлантичного договору як міжнародний воєнно-політичний альянс.
 71. Організація Північноатлантичного договору у системі міжнародної безпеки.
 72. Реакція Організації Північноатлантичного договору на окупацію Криму та російську агресію на Сході України.
 73. Стратегічні пріоритети і трансформація північноатлантичного альянсу в сучасних умовах.
 74. Пріоритетні напрями трансформації Північноатлантичного Альянсу.
 75. Позиція країн Альянсу щодо російської агресії проти України.
 76. Підготовка підрозділів Збройних Сил України за стандартами Північноатлантичного альянсу в межах програм партнерства.
 77. Механізми співпраці України з Організацією Північноатлантичного договору в сучасних умовах.
 78. Підготовка підрозділів Збройних Сил України за стандартами Північноатлантичного альянсу в межах програми «Партнерство заради миру».
 79. Стан та перспективи співробітництва України з Організацією Північноатлантичного договору в умовах агресії Російської

- Федерації проти України.
80. Сучасний стан співпраці України з Організацією Північноатлантичного договору з урахуванням рішень Комісії Україна - НАТО.
 81. Події Арабської весни та їх вплив на міжнародні відносини.
 82. Вплив Німеччини на міграційну політику Європейського Союзу.
 83. Ізраїльський вектор зовнішньої політики США на Близькому Сході.
 84. Роль міжнародних неурядових організацій у сучасній системі міжнародних відносин.
 85. Політична роль країн Африканського континенту на міжнародній арені.
 86. ЄС як регіональне специфічне об'єднання держав у сучасній Європі.
 87. Міжнародний тероризм: сучасний стан.
 88. Роль НАТО у сучасному світі.
 89. Імунітет держави в міжнародних економічних відносинах.
 90. Цілі сталого розвитку ООН.
 91. Соціально-політичні трансформації в сучасній Індії та їх вплив на міжнародні відносини.
 92. Роль Польської Республіки у міжнародній діяльності на сучасному етапі.
 93. Роль жінок у сучасній дипломатії.
 94. Європейська інтеграція та євроатлантичне співробітництво України.
 95. Національні інтереси України у зовнішній політиці. Головні чинники формування.
 96. Неурядові організації та їх вплив на міжнародні відносини.
 97. Глобалізація в сучасних міжнародних відносинах.
 98. Південно-Китайське море: сучасна геополітична ситуація в регіоні.
 99. Співпраця України з міжнародними фінансовими організаціями.
 100. Українсько-ізраїльські відносини на сучасному етапі: тенденції розвитку.
 101. Вплив цифрової дипломатії на міжнародну безпеку.
 102. Тіньова сфера міжнародних відносин в умовах сучасної глобалізації.
 103. Зовнішня політика США на сучасному етапі /Обама, Трамп/.
 104. Основні напрями зовнішньої політики Франції на сучасному

- етапі.
105. Тенденції і перспективи подальшого розширення Європейського Союзу.
 106. Європейський Союз у міжнародних відносинах.
 107. Трансформація НАТО у постбіполярну епоху.
 108. Європейська інтеграція України: здобутки та проблеми.
 109. Еволюція відносин Україна-НАТО.
 110. Особливості міжнародних відносин у Східній Азії.
 111. Китай у сучасних міжнародних відносинах.
 112. Японія в сучасних міжнародних відносинах.
 113. Історія та сутність близькосхідної проблеми. Проблеми та перспективи врегулювання арабо-ізраїльського конфлікту.
 114. Сутність близькосхідної проблеми.
 115. Основні документи з питань близькосхідного врегулювання.
 116. Проблема палестинських біженців. «Стіна безпеки». Насилля та екстремістські організації. Територіальні суперечки та питання єврейських поселень. Статус Єрусалиму.
 117. Основні напрямки зовнішньої політики Китаю.
 118. Корейська проблема.
 119. Японія у сучасних міжнародних відносинах.
 120. Індія і Пакистан у сучасних міжнародних відносинах.
 121. АСЕАН на сучасному етапі.
 122. Роль і місце США у сучасній системі міжнародних відносин.
 123. Досягнення і прорахунки адміністрації Д. Буша (молодшого).
 124. Основні напрямки зовнішньої політики США (Б. Обама).
 125. Відносини США з Європою та Росією.
 126. Європейська інтеграція.
 127. Євроатлантична інтеграція.
 128. Стратегічне партнерство Україна–США.
 129. Гуманітарна інтервенція.

ДОДАТКИ

Додаток 1.

Зразок оформлення титульної сторінки курсової роботи

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Гуманітарно-педагогічний факультет
Кафедра міжнародних відносин і суспільних наук

КУРСОВА РОБОТА

з дисципліни «Сучасні тенденції міжнародних відносин»

на тему: «Гібридна війна як протистояння існуючому світовому порядку».

студента (-тки) IV курсу групи МВ-170016
спеціальності 291 - «Міжнародні відносини
суспільні комунікації та регіональні студії»

Іващука Максима Володимировича

Науковий керівник:

кандидат історичних наук,
доцент кафедри міжнародних
відносин і суспільних наук

Кравченко Наталія Борисівна

	Національна шкала _____	
	Кількість балів _____	Оцінка ECTS _____
Члени комісії _____	_____	_____
	(підпис)	(прізвище та ініціали)
Члени комісії _____	_____	_____
	(підпис)	(прізвище та ініціали)
Члени комісії _____	_____	_____
	(підпис)	(прізвище та ініціали)

Київ – 2020

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ I. ПОЛІТИКО-ЕКОНОМІЧНІ ЗАСАДИ	
МІЖНАРОДНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПОЛЬСЬКОЇ	
РЕСПУБЛІКИ.....	5
1.1. Політико-економічні реформи Польщі в	
міжнародному просторі.....	5
1.2. Східно-європейська діяльність Польщі.....	9
РОЗДІЛ II. ФУНДАМЕНТАЛІЗАЦІЯ ЗОВНІШНЬОЇ	
ПОЛІТИКИ ПОЛЬЩІ НА СУЧАСНОМУ	
ЕТАПІ.....	14
2.1. Зміна векторності зовнішньої політики Польщі	
в 2015-2019 рр.....	14
2.2. Міжнародне співробітництво Польської	
Республіки.....	18
РОЗДІЛ III. ПІДТРИМКА УКРАЇНИ ПОЛЬЩЕЮ НА	
МІЖНАРОДНІЙ АРЕНІ.....	21
3.1. Євроатлантична та інтеграційна співдружність	
України-Польщі.....	21
3.2. Міжрегіональна співпраця України-Польщі в	
сфері безпеки, кібербезпеки, освіти та науки.....	25
ВИСНОВКИ.....	29
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	33
ДОДАТКИ.....	36

Зразок оформлення вступу в курсовій роботі

ВСТУП

Актуальність дослідження. Вишеградська група вважається одним із найуспішніших проектів регіональної інтеграції в Центрально-Східній Європі. Країни В4, виступаючи координуючим механізмом, змогли реалізувати свій євроінтеграційний та євроатлантичний курс. Держави Вишеградської четвірки відносяться до 12 країн з «функціонуючою ліберальною демократією» і мають бали з демократичного показника 8,0-9,8 (за десятибальною шкалою). Повчитися можна і рівню єврооптимізму (78 % поляків та словаків позитивно ставляться до членства у ЄС - це найвищий рівень підтримки серед усіх країн-членів Євросоюзу) [21]. Тому досвід країн Вишеградської групи у проведенні реформування та просуванні до євроатлантичних та євроінтеграційних структур є актуальним для України та важливим для дослідження фахівцями.

Об'єктом дослідження у пропонованій контрольній роботі є: Вишеградська група.

Предметом дослідження є: процес становлення та розвитку Вишеградської групи.

Виходячи з вище означеного **метою** курсової роботи є: характеристика діяльності Вишеградської групи з виокремленням основних історичних етапів.

У контексті мети поставлені наступні **завдання**:

- розглянути базові нормативно-правові документи, що регулюють діяльність Вишеградської групи;
- визначити механізм співпраці Вишеградської групи;
- з'ясувати формат співробітництва В4+.

Джерельну базу курсової роботи склали матеріали поточного електронного архіву Вишеградської групи – документи вишеградського співробітництва – декларації, заяви, угоди, рекомендації, керівні принципи за результатами самітів і зустрічей президентів, прем'єрів-міністрів, очільників різних міністерств Польщі, Словаччини, Угорщини, Чехії, а також джерела поточного електронного архіву Міжнародного Вишеградського Фонду.

Проблемою Вишеградської групи займаються міжнародники-експерти, історики, політологи, економісти, соціологи. Українські науковці вирізняються дослідженнями присвяченими двостороннім відносинам України з країнами Вишеградської четвірки (Чекаленко Л.Д. [25] - українсько-польські відносини; Держалюк М. [5], Білан В. [2] – українсько-угорські відносини, Сергієнко Т.С. [7] – українсько-словацькі відносини, Цуп О.В. [27] - українсько-чеські відносини), В4+Україна (Кудряченко А.І., Кіш Є., Латенко В., Мудрієвська І.І., Снігир О., Чорна Н.) [5;6;10;12;14;26], окремим аспектам співпраці (Андрейко В., Головка В., Їжак О., Каплинський О., Ткачук Н., Шевцов А., Шелест Г. [1;3;4;13;15;28;29], – військовий аспект; Артьомол І., Литвин Г., Троян С. [2;16;17], – транс-регіональне співробітництво).

Зарубіжні дослідники зосереджені на окремих країнах та розвитку регіону Центрально-Східної Європи загалом, а також питанням відносин України з країнами Центральної Європи (Нюрнберг Б., Ш.Гарнетт, Дж. Мороні, С.Бурант.) [23; 3; 21;],

Для реалізації основних завдань курсової роботи було обрано такі **методи дослідження**: порівняльно-історичний, типологічний, історико-функціональний, а також методи аналізу, синтезу і порівняння.

Зразок оформлення розділів та підрозділів у курсовій роботі

РОЗДІЛ І

**ПОЛІТИКО-ЕКОНОМІЧНІ ЗАСАДИ МІЖНАРОДНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ ПОЛЬСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ**

1.1. Політико-економічні реформи Польщі в міжнародному просторі

В січні 1990 року Польща почала «шокову терапію» для своєї економіки, в країні накопичилась ціла низка політичних та економічних проблем, причиною яких була неспроможність подолати сучасні та минулі помилки.

[...]

Висновки до підрозділу (2-3 абзаци).

1.2. Східно-європейська діяльність Польщі

Для історії Польщі поворотним моментом став кінець вісімдесятих років ХХ сторіччя. Новий уряд обирає нові орієнтири розвитку країни, пов'язані з лібералізацією суспільства, демократичними реформами та впровадженням ринкових економічних відносини. Замість орієнтованого на Радянський Союз вектору, Польща починає вироблення декількох напрямів зовнішньополітичної та міжнародної діяльності.

[...]

Висновки до підрозділу (2-3 абзаци).

Висновки до розділу 1

Зразок оформлення висновку в курсовій роботі

ВИСНОВКИ

1. Нормативно-правову базу вишеградського співробітництва становлять декларації, заяви, угоди, рекомендації, керівні принципи за результатами самітів і зустрічей президентів, прем'єрів-міністрів, очільників різних міністерств Польщі, Словаччини, Угорщини, Чехії, річні програми та звіти діяльності, а також документи Міжнародного Вишеградського Фонду.

Базові документи, що відображають головні етапи розвитку та співпраці між країнами-учасницями Вишеградської групи складають «Вишеградська Декларація 1991», «Зміст Вишеградської співпраці 1999», «Кромержиська Декларація 2004», «Директиви у майбутніх напрямках Вишеградської співпраці 2004», «Братиславська Декларація прем'єр-міністрів Чеської Республіки. Угорської Республіки. Республіки Польща та Словацької Республіки з нагоди 20-річчя Вишеградської групи 2011» тощо.

Співробітництво країн В4 з іншими країнами (у тому числі і Україною) визначені у наступних базових документах. Першим документом є «Додаток до Змісту Вишеградської співпраці» (2002 р.), в якому визначено механізм співпраці у форматі В4+1:, далі - Декларація від 12 травня 2004 р., в якій зазначено про відносини між державами В4 і країнами, які прагнуть здобути членство в ЄС. Так, в документі вказано, що держави В4 готові допомагати цим країнам, зокрема обмінюватися досвідом, співпрацювати, сприяти впровадженню політики ЄС щодо країн Східної і Південно-Східної Європи. Напрями розвитку співпраці країн Вишеградської групи з іншими країнами (в тому числі Східної і Південно-Східної Європи)

також розроблені у «Керівних принципах щодо майбутніх сфер Вишеградського співробітництва» (від 12 травня 2004 р.).

2. У «Керівних принципах щодо майбутніх сфер Вишеградського співробітництва» (від 12 травня 2004 р.) визначено механізм співпраці V4, що є і нині діючим, який включає в себе: по-перше, урядове співробітництво як основний сегмент – ротаційне однорічне головування, з підготовкою президентської програми дії на рік, включно і визначенням довгострокових цілей співпраці країн-членів V4; щорічний саміт прем'єр-міністрів на завершальній стадії кожного головування, неформальні зустрічі прем'єр-міністрів і міністрів закордонних справ перед міжнародними заходами; зустрічі заступників міністрів закордонних справ перед офіційними самітами; зустрічі представників інших міністрів у форматі V4 та V4+; посилення комунікації, ролі національних координаторів V4 та їх ключової ролі у внутрішній та міждержавній координації; консультації та співпраця постійних представництв при ЄС та НАТО в Брюсселі, а також у всіх відповідних форумах (ОБСЄ, ООН, РЄ, ОЕСР, СОТ тощо), розвиток і підтримка міжнародного Вишеградського фонду та його структури; по-друге, зустрічі президентів країн V4; по-третє, співпраця Парламентів країн V4.

Єдиним на сьогодні інституційною структурою V4 є Міжнародний Вишеградський Фонд. Керівними органами фонду є Рада послів та Конференція міністрів закордонних справ. Виконавчий орган фонду складається з виконавчого директора та заступника виконавчого директора. Адміністративним органом фонду є секретаріат. Вищим органом фонду є Конференція міністрів закордонних справ, яка складається з міністрів закордонних справ країн Вишеградської групи. Конференція визначає розмір щорічних внесків та терміни їх

виконання для кожної держави-члена V4, затверджує правила процедури секретаріату фонду та затверджує бюджет фонду, тобто річні звіти та розрахунок бюджету, представлені Радою послів. Конференція міністрів закордонних справ призначає з числа своїх членів її президента. Це президентство змінюється в англійському алфавітному порядку за назвами держав-членів. Конференція міністрів закордонних справ приймає резолюції одногосно і збирається не рідше одного разу на рік, щоб оцінити виконання завдань, викладених у цьому статуті фонду. Країна, головуєча у Вишеградській групі, змінюється щороку в липні (в порядку Чеська Республіка, Польща, Угорщина, Словаччина).

Рада послів складається з послів або Тимчасового повіреного в справах з держав-членів V4, акредитованих на чолі держави, чий повноважний представник на даний момент займає посаду президента Конференції міністрів закордонних справ. Рада готує програми для засідання Конференції міністрів закордонних справ та звітів про здійснення діяльності фонду у попередньому році. Рада розробляє програми та документи для засідань Конференції міністрів закордонних справ, збирається принаймні один раз на шість місяців, щоб обговорити все, що необхідно для досягнення цілей. Рада формально затверджує проекти, обрані для фінансування та реалізації.

3. На етапі становлення Вишеградської групи з'являється формат співпраці формату 3+3 (В3+Бенілюкс). На саміті глав урядів країн Вишеградської четвірки 15-16 жовтня 1999 року у Герлахові у Високих Татрах, де було висловлено бажання всіх учасників підтримувати європейські сили в Україні, і цим самим започатковано формат В4+Україна. Вперше офіційно задокументовано співпрацю країн В4 з іншими країнами (у тому числі і Україною) в форматі В4+1 у «Додатку

до Змісту Вишеградської співпраці» (2002р.). Після вступу до ЄС та НАТО Вишеградською четвіркою була запропонована широка зовнішньополітична програма дій, що сприяло розширенню застосування формату В4+ як інструменту співпраці з третіми країнами, в тому числі і сусідами зі Східної та Південно-Східної Європи. На саміти голів держав та урядів і на міністерські консультації запрошувалися представники інших країн ЄС, партнерів та сусідів. Це дозволяло формувати більш широкі коаліції щодо нових ініціатив чи реалізації спільних проектів. Можна назвати декілька традиційних форматів: В4+країни Північної Європи та Балтії (В4+8), В4+ФРН, В4+Великобританія, В4+країни Бенілюксу, В4+Франція та Німеччина, В4+ Японія, В4+ Україна. В рамках програм ЄС та НАТО також формуються різні програми, наприклад, підтримується програма «Східне партнерство» (В4+СхП). В 2012 році була створена спеціальна грантова програма Вишеград для Східного партнерства (V4EaP) в рамках Міжнародного Вишеградського Фонду.

За час існування Вишеградської четвірки, були ідеї щодо зміни формату групи. У грудні 2014 року Президент України П. Порошенко під час зустрічі з делегацією країн Вишеградської групи в Києві висловив сподівання, що Вишеградська четвірка зміниться з V4 на V5 за участю України. Були спроби розширити В4 до В6 за рахунок приєднання Австрії та Словенії. Втім, означений проект не знайшов консенсусної підтримки країн-членів, зокрема, і через побоювання окремих країн щодо розмиття ідентичності ініціативи. Однак вказані країни продовжують відігравати важливу роль у відносинах з В4 і беруть участь як спостерігачі у деяких зустрічах групи (починаючи з 2014р.).

Приклади оформлення бібліографічного опису у списку використаних джерел у курсовій роботі

з урахуванням Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015

В Україні 01 липня 2016 р. набув чинності ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні вимоги та правила складання», який установлює види бібпосилань, правила та особливості їхнього складання і розміщування у документах.

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Книги: Один автор	<ol style="list-style-type: none"> 1. Бичківський О. О. Міжнародне приватне право : конспект лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 82 с. 2. Бондаренко В. Г. Немеркнуча слава новітніх запорожців: історія Українського Вільного козацтва на Запоріжжі (1917-1920 рр.). Запоріжжя, 2017. 113 с. 3. Бондаренко В. Г. Український вільнокозацький рух в Україні та на еміграції (1919-1993 рр.) : монографія. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 600 с. 4. Вагіна О. М. Політична етика : навч.-метод. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 102 с. 5. Верлос Н. В. Конституційне право зарубіжних країн : курс лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 145 с. 6. Горбунова А. В. Управління економічною захищеністю підприємства: теорія і методологія : монографія. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 240 с. 7. Гурська Л. І. Релігієзнавство : навч. посіб. 2-ге вид., перероб. та доп. Київ : ЦУЛ, 2016. 172 с. 8. Дробот О. В. Професійна свідомість керівника : навч. посіб. Київ : Талком, 2016. 340 с.
Два автори	<ol style="list-style-type: none"> 1. Аванесова Н. Е., Марченко О. В. Стратегічне управління підприємством та сучасним містом: теоретико-методичні засади : монографія. Харків : Щедра садиба плюс, 2015. 196 с. 2. Батракова Т. І., Калюжна Ю. В. Банківські операції : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 130 с. 3. Білобровко Т. І., Кожуховська Л. П. Філософія науки й управління освітою : навч.-метод. посіб.

	<p>Переяслав-Хмельницький, 2015. 166 с.</p> <p>4. Богма О. С., Кисильова І. Ю. Фінанси : конспект лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 102 с.</p> <p>5. Горошкова Л. А., Волков В. П. Виробничий менеджмент : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 131 с.</p> <p>6. Гура О. І., Гура Т. Є. Психологія управління соціальною організацією : навч. посіб. 2-ге вид., доп. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2015. 212 с.</p>
Три автори	<p>1. Аніловська Г. Я., Марушко Н. С., Стоколоса Т. М. Інформаційні системи і технології у фінансах : навч. посіб. Львів : Магнолія 2006, 2015. 312 с.</p> <p>2. Городовенко В. В., Макаренков О. Л., Сантос М. М. О. Судові та правоохоронні органи України : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 206 с.</p> <p>3. Кузнєцов М. А., Фоменко К. І., Кузнєцов О. І. Психічні стани студентів у процесі навчально-пізнавальної діяльності : монографія. Харків : ХНПУ, 2015. 338 с.</p> <p>4. Якобчук В. П., Богоявленська Ю. В., Тищенко С. В. Історія економіки та економічної думки : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2015. 476 с.</p>
Чотири і більше авторів	<p>1. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України : станом на 10 жовт. 2016 р. / К. І. Беліков та ін. ; за заг. ред. О. М. Литвинова. Київ : ЦУЛ, 2016. 528 с.</p> <p>2. Бікулов Д. Т., Чкан А. С., Олійник О. М., Маркова С. В. Менеджмент : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 360 с.</p> <p>3. Операційне числення : навч. посіб. / С. М. Гребенюк та ін. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 88 с.</p> <p>4. Основи охорони праці : підручник / О. І. Запорожець та ін. 2-ге вид. Київ : ЦУЛ, 2016. 264 с.</p> <p>5. Клименко М. І., Панасенко Є. В., Стреляєв Ю. М., Ткаченко І. Г. Варіаційне числення та методи оптимізації : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 84 с.</p>
Автор(и) та редактор(и)/	<p>1. Березенко В. В. PR як сфера наукового знання : монографія / за заг. наук. ред. В. М. Манакіна. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 362 с.</p>

упорядники	<p>2. Бутко М. П., Неживенко А. П., Пепа Т. В. Економічна психологія : навч. посіб. / за ред. М. П. Бутко. Київ : ЦУЛ, 2016. 232 с.</p> <p>3. Дахно І. І., Алієва-Барановська В.М. Право інтелектуальної власності : навч. посіб. / за ред. І. І. Дахна. Київ : ЦУЛ, 2015. 560 с.</p>
Без автора	<p>1. 25 років економічному факультету: історія та сьогодення (1991-2016) : ювіл. вип. / під заг. ред. А. В. Череп. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 330 с.</p> <p>2. Криміналістика : конспект лекцій / за заг. ред. В. І. Галана ; уклад. Ж. В. Удовенко. Київ : ЦУЛ, 2016. 320 с.</p> <p>3. Миротворення в умовах гібридної війни в Україні : монографія / за ред. М. А. Лепського. Запоріжжя : КСК-Альянс, 2017. 172 с.</p> <p>4. Міжнародні економічні відносини : навч. посіб. / за ред.: С. О. Якубовського, Ю. О. Ніколаєва. Одеса : ОНУ, 2015. 306 с.</p> <p>5. Науково-практичний коментар Бюджетного кодексу України / за заг. ред. Т. А. Латковської. Київ : ЦУЛ, 2017. 176 с.</p> <p>6. Службове право: витоки, сучасність та перспективи розвитку / за ред.: Т. О. Коломоєць, В. К. Колпакова. Запоріжжя, 2017. 328 с.</p> <p>7. Сучасне суспільство: філософсько-правове дослідження актуальних проблем : монографія / за ред. О. Г. Данильяна. Харків : Право, 2016. 488 с.</p> <p>8. Адміністративно-правова освіта у персоналіях : довід. / за заг. ред.: Т. О. Коломоєць, В. К. Колпакова. Київ : Ін Юре, 2015. 352 с.</p> <p>9. Підготовка докторів філософії (PhD) в умовах реформування вищої освіти : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 5-6 жовт. 2017 р. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 216 с.</p> <p>10. Країни пострадянського простору: виклики модернізації : зб. наук. пр. / редкол.: П. М. Рудяков (відп. ред.) та ін. Київ : Ін-т всесвітньої історії НАН України, 2016. 306 с.</p> <p>11. Антологія української літературно-критичної думки першої половини ХХ століття / упоряд. В. Агеєва. Київ : Смолоскип, 2016. 904 с.</p>
Багатотомні	<p>1. Енциклопедія Сучасної України / редкол.: І. М. Дзюба та ін. Київ : САМ, 2016. Т. 17. 712 с.</p>

<p>видання</p>	<ol style="list-style-type: none"> 2. Лодий П. Д. Сочинения : в 2 т. / ред. изд.: Н. Г. Мозговая, А. Г. Волков ; авт. вступ. ст. А. В. Синицына. Киев ; Мелитополь : НПУ им. М. Драгоманова ; МГПУ им. Б. Хмельницкого, 2015. Т. 1. 306 с. 3. Новицкий О. М. Сочинения : в 4 т. / ред. изд.: Н. Г. Мозговая, А. Г. Волков ; авт. вступ. ст. Н. Г. Мозговая. Киев ; Мелитополь: НПУ им. М. Драгоманова ; МГПУ им. Б. Хмельницкого, 2017. Т. 1. 382 с. 4. Правова система України: історія, стан та перспективи : у 5 т. / Акад. прав. наук України. Харків : Право, 2009. Т. 2 : Конституційні засади правової системи України і проблеми її вдосконалення / заг. ред. Ю. П. Битяк. 576 с. 5. Кучерявенко Н. П. Курс налогового права : в 6 т. Харьков : Право, 2007. Т. 4 : Особенная часть. Косвенные налоги. 536 с.
<p>Автореферат и дисертацій</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Бондар О. Г. Земля як об'єкт права власності за земельним законодавством України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.06. Київ, 2005. 20 с. 2. Гнатенко Н. Г. Групи інтересів у Верховній Раді України: сутність і роль у формуванні державної політики : автореф. дис. ... канд. політ. наук : 23.00.02. Київ, 2017. 20 с. 3. Кулініч О. О. Право людини і громадянина на освіту в Україні та конституційно-правовий механізм його реалізації : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.02. Маріуполь, 2015. 20 с.
<p>Дисертації</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Авдєєва О. С. Міжконфесійні відносини у Північному Приазов'ї (кінець XVIII - початок XX ст.) : дис. ... канд. іст. наук : 07.00.01 / Запорізький національний університет. Запоріжжя, 2016. 301 с. 2. Левчук С. А. Матриці Гріна рівнянь і систем еліптичного типу для дослідження статичного деформування складених тіл : дис. ... канд. фіз.-мат. наук : 01.02.04. Запоріжжя, 2002. 150 с. 3. Вініченко О. М. Система динамічного контролю соціально-економічного розвитку промислового підприємства : дис. ... д-ра екон. наук : 08.00.04. Дніпро, 2017. 424 с.

<p style="text-align: center;">Законодавчі та нормативні документи</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Конституція України : офіц. текст. Київ : КМ, 2013. 96 с. 2. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. <i>Голос України</i>. 2017. 27 верес. (№ 178-179). С. 10–22. 3. Повітряний кодекс України : Закон України від 19.05.2011 р. № 3393-VI. <i>Відомості Верховної Ради України</i>. 2011. № 48-49. Ст. 536. 4. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. Дата оновлення: 28.09.2017. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18 (дата звернення: 15.11.2017). 5. Деякі питання стипендіального забезпечення : Постанова Кабінету Міністрів України від 28.12.2016 р. № 1050. <i>Офіційний вісник України</i>. 2017. № 4. С. 530–543. 6. Про Концепцію вдосконалення інформування громадськості з питань євроатлантичної інтеграції України на 2017-2020 роки : Указ Президента України від 21.02.2017 р. № 43/2017. <i>Урядовий кур'єр</i>. 2017. 23 лют. (№ 35). С. 10. 7. Про затвердження Вимог до оформлення дисертації : наказ Міністерства освіти і науки від 12.01.2017 р. № 40. <i>Офіційний вісник України</i>. 2017. № 20. С. 136–141. 8. Інструкція щодо заповнення особової картки державного службовця : затв. наказом Нац. агентства України з питань Держ. служби від 05.08.2016 р. № 156. <i>Баланс-бюджет</i>. 2016. 19 верес. (№ 38). С. 15–16.
<p style="text-align: center;">Архівні документи</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Лист Голови Спілки «Чорнобиль» Г. Ф. Лепіна на ім'я Голови Ради Міністрів УРСР В. А. Масола щодо реєстрації Статуту Спілки та сторінки Статуту. 14 грудня 1989 р. <i>ЦДАГО України</i> (Центр. держ. архів громад. об'єднань України). Ф. 1. Оп. 32. Спр. 2612. Арк. 63, 64 зв., 71. 2. Матеріали Ради Народних комісарів Української Народної Республіки. <i>ЦДАВО України</i> (Центр. держ. архів вищ. органів влади та упр. України). Ф. 1061. Оп. 1. Спр. 8–12. Копія; Ф. 1063. Оп. 3. Спр. 1–3. 3. Наукове товариство ім. Шевченка. <i>Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника НАН України</i>. Ф. 1. Оп. 1. Спр. 78. Арк. 1–7.

Патенти	<ol style="list-style-type: none"> 1. Люмінісцентний матеріал: пат. 25742 Україна: МПК6 C09K11/00, G01T1/28, G21H3/00. № 200701472; заявл. 12.02.07; опубл. 27.08.07, Бюл. № 13. 4 с. 2. Спосіб лікування синдрому дефіциту уваги та гіперактивності у дітей: пат. 76509 Україна. № 2004042416; заявл. 01.04.2004; опубл. 01.08.2006, Бюл. № 8 (кн. 1). 120 с.
Препринти	<ol style="list-style-type: none"> 1. Панасюк М. І., Скорбун А. Д., Сплошной Б. М. Про точність визначення активності твердих радіоактивних відходів гамма-методами. Чорнобиль : Ін-т з проблем безпеки АЕС НАН України, 2006. 7, [1] с. (Препринт. НАН України, Ін-т проблем безпеки АЕС; 06-1). 2. Шиляев Б. А., Воеводин В. Н. Расчеты параметров радиационного повреждения материалов нейтронами источника ННЦ ХФТИ / ANL USA с подкритической сборкой, управляемой ускорителем электронов. Харьков : ННЦ ХФТИ, 2006. 19 с.: ил., табл. (Препринт. НАН Украины, Нац. науч. центр«Харьк. физ.-техн. ин-т»; ХФТИ2006-4).
Стандарти	<ol style="list-style-type: none"> 1. ДСТУ 7152:2010. Видання. Оформлення публікацій у журналах і збірниках. [Чинний від 2010-02-18]. Вид. офіц. Київ, 2010. 16 с. (Інформація та документація). 2. ДСТУ ISO 6107-1:2004. Якість води. Словник термінів. Частина 1 (ISO 6107-1:1996, IDT). [Чинний від 2005-04-01]. Вид. офіц. Київ : Держспоживстандарт України, 2006. 181 с. 3. ДСТУ 3582:2013. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила(ISO 4:1984, NEQ; ISO 832:1994, NEQ). [На заміну ДСТУ3582-97; чинний від 2013-08-22]. Вид. офіц. Київ : Мінекономрозвитку України, 2014. 15 с. (Інформація та документація).
Каталоги	<ol style="list-style-type: none"> 1. Горницкая И. П. Каталог растений для работ по фитодизайну / Донец. ботан. сад НАН Украины. Донецк : Лебедь, 2005. 228 с. 2. Історико-правова спадщина України : кат. вист. / Харків. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка; уклад.: Л. І. Романова, О. В. Земляніщина.

	<p>Харків, 1996. 64 с.</p> <p>3. Пам'ятки історії та мистецтва Львівської області : кат.-довід. / авт.-упоряд.: М. Зобків та ін. ; Упр. культури Львів. облдержадмін., Львів. іст. музей. Львів : Новий час, 2003. 160 с.</p>
<p>Бібліографічні покажчики</p>	<p>1. Боротьба з корупцією: нагальна проблема сучасності : бібліогр. покажч. Вип. 2 / уклад.: О. В. Левчук, відп. за вип. Н. М. Чала ; Запорізький національний університет. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 60 с.</p> <p>2. Микола Лукаш : біобібліогр. покажч. / уклад. В. Савчин. Львів : Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2003. 356 с. (Українська біобібліографія ; ч. 10).</p> <p>3. Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича в незалежній Україні : бібліогр. покажч. / уклад.: Н. М. Загородна та ін.; наук. ред. Т. В. Марусик; відп. за вип. М. Б. Зушман. Чернівці : Чернівецький національний університет, 2015. 512 с. (До 140-річчя від дня заснування).</p> <p>4. Лисодєд О. В. Бібліографічний довідник з кримінології (1992-2002) / ред. О. Г. Кальман. Харків : Одісей, 2003. 128 с.</p> <p>5. Яценко О. М., Любовець Н. І. Українські персональні бібліографічні покажчики (1856-2013). Київ : Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського, 2015. 472 с. (Джерела української біографістики ; вип. 3).</p>
<p>ЧАСТИНА ВИДАННЯ: КНИГИ</p>	<p>1. Баймуратов М. А. Имплементация норм международного права и роль Конституционного Суда Украины в толковании международных договоров / М. А. Баймуратов. <i>Михайло Баймуратов: право як буття вченого</i> : зб. наук. пр. до 55-річчя проф. М. О. Баймуратова / упоряд. та відп. ред. Ю. О. Волошин. К., 2009. С. 477–493.</p> <p>2. Гетьман А. П. Екологічна політика держави: конституційно-правовий аспект. <i>Тридцять лет с экологическим правом</i> : избранные труды. Харьков, 2013. С. 205–212.</p> <p>3. Коломоєць Т. О. Адміністративна деліктологія та адміністративна деліктність. <i>Адміністративне право України</i> : підручник / за заг. ред. Т. О. Коломоєць. Київ, 2009. С. 195–197.</p> <p>4. Алексєєв В. М. Правовий статус людини та його</p>

	<p>реалізація у взаємовідносинах держави та суспільства в державному управлінні в Україні. <i>Теоретичні засади взаємовідносин держави та суспільства в управлінні</i>: монографія. Чернівці, 2012. С. 151–169.</p>
<p>ЧАСТИНА ВИДАННЯ: МАТЕРІАЛІВ КОНФЕРЕНЦІ Й (ТЕЗИ, ДОПОВІДІ)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Антонович М. Жертви геноцидів першої половини ХХ століття: порівняльно-правовий аналіз. <i>Голодомор 1932-1933 років: втрати української нації</i>: матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 4 жовт. 2016 р. Київ, 2017. С. 133–136. 2. Анциперова І. І. Історико-правовий аспект акту про бюджет. <i>Дослідження проблем права в Україні очима молодих вчених</i>: тези доп. всеукр. наук.-практ. конф. (м. Запоріжжя, 24 квіт. 2014 р.). Запоріжжя, 2014. С. 134–137. 3. Кононенко Н. Методологія толерантності в системі суспільних відносин. <i>Формирование толерантного сознания в обществе</i>: матеріали VII міжнарод. антитерорист. форуму (Братислава, 18 нояб. 2010 г.). Киев, 2011. С. 145–150. 4. Микитів Г. В., Кондратенко Ю. Позатекстові елементи як засіб формування медіакультури читачів науково-популярних журналів. <i>Актуальні проблеми медіаосвіти в Україні та світі</i>: зб. тез доп. міжнар. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 3-4 берез. 2016 р. Запоріжжя, 2016. С. 50–53. 5. Соколова Ю. Особливості впровадження проблемного навчання хімії в старшій профільній школі. <i>Актуальні проблеми та перспективи розвитку медичних, фармацевтичних та природничих наук</i>: матеріали III регіон. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 29 листоп. 2014 р. Запоріжжя, 2014. С. 211–212.
<p>ЧАСТИНА ВИДАННЯ: ДОВІДКОВОГО О ВИДАННЯ</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Кучеренко І. М. Право державної власності. <i>Великий енциклопедичний юридичний словник</i> / ред. Ю. С. Шемшученко. Київ, 2007. С. 673. 2. Пирожкова Ю. В. Благодійна організація. <i>Адміністративне право України</i>: словник термінів / за ред.: Т. О. Коломоєць, В. К. Колпакова. Київ, 2014. С. 54–55. 3. Сірій М. І. Судова влада. <i>Юридична</i>

	<i>енциклопедія</i> . Київ, 2003. Т. 5. С. 699.
ЧАСТИНА ВИДАННЯ: ПРОДОВЖУВ АНОГО ВИДАННЯ	<ol style="list-style-type: none"> 1. Коломоєць Т. О. Оцінні поняття в адміністративному законодавстві України: реалії та перспективи формування їх застосування. <i>Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки</i>. Запоріжжя, 2017. № 1. С. 36–46. 2. Левчук С. А., Хмельницький А. А. Дослідження статичного деформування складених циліндричних оболонок за допомогою матриць типу Гріна. <i>Вісник Запорізького національного університету. Фізико-математичні науки</i>. Запоріжжя, 2015. № 3. С. 153–159. 3. Левчук С. А., Рак Л. О., Хмельницький А. А. Моделювання статичного деформування складеної конструкції з двох пластин за допомогою матриць типу Гріна. <i>Проблеми обчислювальної механіки і міцності конструкцій</i>. Дніпропетровськ, 2012. Вип. 19. С. 212–218. 4. Тарасов О. В. Міжнародна правосуб'єктність людини в практиці Нюрнберзького трибуналу. <i>Проблеми законності</i>. Харків, 2011. Вип. 115. С. 200–206.
ЧАСТИНА ВИДАННЯ: ПЕРІОДИЧНО ГО ВИДАННЯ (ЖУРНАЛУ, ГАЗЕТИ)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Кулініч О. О. Право на освіту в системі конституційних прав людини і громадянина та його гарантії. <i>Часопис Київського університету права</i>. 2007. № 4. С. 88–92. 2. Коломоєць Т., Колпаков В. Сучасна парадигма адміністративного права: генеза і поняття. <i>Право України</i>. 2017. № 5. С. 71–79. 3. Коваль Л. Плюси і мінуси дистанційної роботи. <i>Урядовий кур'єр</i>. 2017. 1 листоп. (№ 205). С. 5. 4. Біленчук П., Обіход Т. Небезпеки ядерної злочинності: аналіз вітчизняного і міжнародного законодавства. <i>Юридичний вісник України</i>. 2017. 20-26 жовт. (№ 42). С. 14–15. 5. Bletskan D. I., Glukhov K. E., Frolova V. V. Electronic structure of 2H-SnSe₂: ab initio modeling and comparison with experiment. <i>Semiconductor Physics Quantum Electronics & Optoelectronics</i>. 2016. Vol. 19, No 1. P. 98–108.

<p>Електронні ресурси</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Влада очима історії : фотовиставка. URL: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/photogallery/gallery?galleryId=15725757& (дата звернення: 15.11.2017). 2. Шарая А. А. Принципи державної служби за законодавством України. <i>Юридичний науковий електронний журнал</i>. 2017. № 5. С. 115–118. URL: http://lsey.org.ua/5_2017/32.pdf. 3. Ганзенко О. О. Основні напрями подолання правового нігілізму в Україні. <i>Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки</i>. Запоріжжя, 2015. № 3. – С. 20–27. – URL: http://ebooks.znu.edu.ua/files/Fakhovivydannya/vznu/juridichni/VestUr2015v3/5.pdf. (дата звернення: 15.11.2017). 4. Яцків Я. С., Маліцький Б. А., Бублик С. Г. Трансформація наукової системи України протягом 90-х років ХХ століття: період переходу до ринку. <i>Наука та інновації</i>. 2016. Т. 12, № 6. С. 6–14. DOI: https://doi.org/10.15407/scin12.06.006.
----------------------------------	---